

محل مهر مدرسه		بسمه تعالی		ارزشیابی درس : ادبیات فارسی ۲	
تاریخ آزمون : شروع آزمون : مدت آزمون : ۹۰ دقیقه تعداد صفحه : ۴		مدیریت آموزش پرورش منطقه ۳ تهران ارزشیابی نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ دبیرستان دوره دوم کوشش		پایه و رشته تحصیلی : یازدهم ریاضی و تجربی نام و نام خانوادگی : شماره کارت: نام دبیر :	
بارم	محفل علم و دانش، باغ بهشت است امام علی (ع)				ردیف
قلمروی فکری (۸ نمره)					
۵	معنای ابیات و عبارات زیر را بنویسید. ۱. به نام چاشنی بخش زبان ها / حلاوت سنج معنی در بیان ها ۲. کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست/ که دون همتانند بی مغز و پوست ۳. زنخدان فرو برد چندی به جیب/ که بخشنده روزی فرستد ز غیب ۴. و دیگر روز، امیر نامه ها فرمود به غَزنین و جملهٔ مملکت بر این حادثهٔ بزرگ و صَعَب که افتاد و سلامت که به آن مَقرون شد و مثال داد تا هزار هزار دَرَم به غَزنین و دو هزار هزار دَرَم به دیگر ممالک، به مستحقان و درویشان دهند شُکر این را، و نبشته آمد و به توقیع، مؤکّد گشت و مبشّران برفتند. ۵. زاغ چو دید آن ره و رفتار را / وان روش و جنبش هموار را باز کشید از روش خویش پای/ در پی او کرد به تقلید جای ۶. خروشان، ژرف، بی پهنا، کف آلود/ دل شب می درید و پیش می رفت از این سدّ روان در دیده شاه/ ز هر موجی هزاران نیش می رفت ۷. فرصت بده ای روح جنون تا غزل بعد/ در غیرت ما نیست که در ننگ بمیریم ۸. چون رایت عشق آن جهانگیر/ شد چون مه لیلی آسمان گیر هر روز خنیده نام تر گشت/ در شیفتگی تمام تر گشت ۹. گر من نظری به سنگ بر بگمارم/ از سنگ، دلی سوخته بیرون آرم ۱۰. هر نفس آواز عشق می رسد از چپّ و راست/ ما به فلک می رویم، عزم تماشا که راست؟				۱
۰/۵	درک و دریافت خود را از بیت زیر بنویسید.				۲
۰/۲۵	عبارت زیر به کدام یک از گزینه های مطرح شده، تلمیح دارد؟ « وَ عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا. (همه نام ها را به آدم آموخت) » ۱. « اگر شما من را نمی شناسید، من شما را می شناسم. باشید تا من سر از این خواب خوش بردارم، اسامی شما را یک به یک برشمارم. » ۲. « گوهر محبت بود که در صدف امانت معرفت تعبیه کرده بودند، و بر ملک و ملکوت عرضه داشته، هیچ کس استحقاق خزانگی و خزانه داری آن گوهر نیافته، خزانگی آن را دل آدم لایق بود، و و به خزانه داری آن، جان آدم شایسته بود. »				۳

۰/۲۵	شاعر در بیت زیر، قصد بیان چه نکته ای را دارد؟ « در آن تاریک شب می گشت پنهان/ فروغ خرگه خوارزمشاهی »	۴
۱	در عبارات زیر، مقصود نویسنده از عبارت های مشخص شده چیست؟ ۱. « مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند، از پنجره های باز و نورگیر گریزان هستند.» ۲. « از حکمت ربوبیت به سرّ ملایکه فرو می گفت. » ۳. « هیچ کس استحقاق خزانگی و خزانه داری آن گوهر نیافته، خزانگی آن را دل آدم لایق بود. »	۵
۰/۵	بیت زیر از مولانا، بیانگر چه دیدگاهی است؟ « کدام دانه فرو رفت در زمین که نرُست؟ / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟ »	۶
۰/۵	معنای واژه های مشخص شده را در متن درس بنویسید. ۱. ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر/ کان چهره مشعشع تابانم آرزوست ۲. در جبهه بیرون، شجاعت کارسازتر است و در این یک، درایت.	۷
قلمروی ادبی (۵ نمره)		
۳	آرایه های خواسته شده را در ابیات و عبارت زیر بیابید. ۱. سر نشتر عشق بر رگ روح زدند/ یک قطره فرو چکید و نامش دل شد (استعاره/ تشبیه) ۲. به ترانه های شیرین، به بهانه های زرّین/ بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را (استعاره/ حس آمیزی) ۳. نادره کبکی به جمال تمام/ شاهد آن روضه فیروزه فام (تشبیه/ ایهام) ۴. نهان می گشت روی روشن روز/ به زیر دامن شب در سیاهی در آن تاریک شب می گشت پنهان/ فروغ خرگه خوارزمشاهی (مجاز/ کنایه) ۵. گرت ز دست بر آید چو نخل باش کریم/ ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد (نماد/ کنایه) ۶. کسی شکفتن صبحی چنین را باور نداشت. شهری که داشت خود را برای استقبال از بهار آماده می کرد، اینک بسترِ قُوران خشم و آز دشمن شده بود. (استعاره/ تشبیه)	۸
۰/۲۵	آرایه قسمتی که زیر آن خط کشیده شده است، مشخص نمایید. بیداری زمان را با من بخوان به فریاد ور مرد خواب و خفتی، « رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن » محمد رضا شفیعی کدکنی	۹
۰/۵	معادل معنایی کنایه های زیر را بنویسید. ۱. تن در ندادن: ۲. در دامن آویختن:	۱۰
۰/۲۵	رواج قالب شعری (چهارپاره) در چه دوره تاریخی صورت گرفته است؟	۱۱
۰/۵	در بیت زیر شاعر چگونه از آرایه جناس همسان بهره برده است؟ « با زمانی دیگر انداز ای که پندم می دهی/ کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست »	۱۲

۰/۵	در بیت زیر کلمات مشخص شده، نماد چه هستند؟ (۰/۵ نمره)	۱۳
	« برو شیر درنده باش ای دغل / مینداز خود را چو رویاه شل »	
قلمروی زبانی (۷ نمره)		
۱	به سوالات زیر پاسخ دهید. ۱. نام اثر وحشی بافقی ۲. نام کتاب عرفانی اثر نجم رازی (دایه) ۳. شاعران برای سرودن منظومه های داستانی از چه قالب شعری استفاده می کنند؟ ۴. نام دیگر چهارپاره چیست؟	۱۴
۰/۷۵	نقش های تبعی را در عبارات زیر مشخص نمایید و نوع آن را بنویسید. الف) احمد، دانش آموز پایه یازدهم در مسابقه فوتبال مدرسه، گل زد. ب) باد و باران و شکوفه های بهاری، چهره درختان را زیباتر کرده است. ج) آفرین! چه سوال خوبی پرسیدی. آفرین!	۱۵
۱/۲۵	نقش دستوری ضمائر مشخص شده را در ابیات زیر مشخص نمایید. الف) دریاب که مبتلای عشقم / آزاد کن از بلای عشقم ب) گفתי ز ناز بیش مرنجان مرا، برو/ آن گفتنت که بیش مرنجانم آرزوست ج) پرورده عشق شد سرشتم / جز عشق مباد سرنوشتم د) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	۱۶
۰/۵	در عبارت زیر جملات پایه و پیرو (هسته و وابسته) را مشخص نمایید. « هرچه دیدم، سهل بود، کار مشکل اینجاست. اگر ما را آفتی رسد از این شخص، از این موضع تواند بود و اگر حق تعالی را با این قالب، سر و کاری خواهد بود، در این موضع تواند بود. »	۱۷
۰/۵	بیت زیر را مطابق با اجزای زبان فارسی معیار مشخص نمایید. « گفتند به اتفاق یک سر / کز کعبه گشاده گردد این در »	۱۸
۰/۵	نقش دستوری واژه « استاد » را در عبارات زیر بنویسید. الف) استاد دکتر شفیعی کدکنی، در دانشگاه تهران متون تخصصی ادبیات فارسی تدریس می کنند. ب) استاد زبان و ادبیات فارسی، برای دانشجویان شاهنامه خواند.	۱۹
۰/۵	در ابیات زیر، قید ها را بیابید. « چه اندیشید آن دم، کس ندانست / که مژگانش به خون دیده تر شد چو آتش در سپاه دشمن افتاد / ز آتش هم کمی سوزنده تر شد »	۲۰
۰/۵	جملات معلوم و مجهول را مشخص کنید. الف) گفت: « چون نامه گسیل کرده شود تو باز آی » ب) امیر، جامه بگردانید و برنشست و به کوشک آمد.	۲۱

۰/۵	برای رابطه معنایی (تضمّن) و (ترادف) مثال بنویسید.			۲۲
۱	شعر حفظی : الف) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / ب) / رهروی کبک نیاموخته			۲۳
۲۰	موفق باشید			
نام و نام خانوادگی مصحح:		نمره به حروف:	نمره به عدد:	